

Budapest, 1875.

33. szám.

Augusztus 19.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (Lövész-utca 11. sz.) kérjük küldeni.

Tanárképezdénk átalakítása.

II.

(Cs. J.) A közoktatási miniszter ur a papnövendék mintájára ohajtja átalakítani a tanárképezdét, de a nélkül, hogy zárdai rendszabályok gyötörjék a növendékeket.

Mi sem vagyunk seminariuumaink jelen szervezetebe szerelmesek, mert azt hisszük, hogy a tanulmányozás iránti lelkesedés fölkeltésére nem egészen alkalmas az, de ismerjük jó oldalait is. Nagyon örülnénk, ha a miniszter ur a seminariumi szervezet eme helyes pontjainak megtartása mellett épen ama hiányok elkerülésére törekednék tanárképezdénknel. Mindkét intézet növendékei collegáink voltak egykor, s így saját panaszaiukból tudjuk, mi vetett itt is, ott is gátat nemesen fellobogó buzgalmuoknak.

Hogy az intézetben legyen eltartásuk és lakásuk a növendékeknek, okvetlen követeli a szellemi vezetés és fegyelmelés szükségére, melyek nélkül egyedül a jó sorsra van bizva, mint eddig történt, az ifjak képzése. A tanórák rendes látogatására szorítani a növendékeket, azt hisszük, a miniszter ur is kívánja s ezt nem számítja a gyöttrő zárdai rendszabályok közé. Hanem a tanulási óráknak merev kiszabását már magunk sem tartjuk nélkülözhetlennek, mert itt már a kényszerített sikerrel pótolhatja az ifjakkal oly könnyen fölkelhető buzgalom, főképen, ha az intézet szelleme kellő irányban tartatik s gondoskodva van róla, hogy a tanulni vágyók az erre rendelt teremben mindig háborítlanul ülhessenek kedvező tudományok tanulmányozásához. Kedvező intézeti szellem mellett nem csak buzdítani nem kellend a tanulókat idejük fölhasználására, sőt ellenkezőleg mérsékletre, egészségök és testi erejük kimélésére kellend őket gyakran figyelmeztetni.

De hát mi, vagy ki teremti e szellemet elő, mely nélkül egy ilyen tanintézetből sem remélhetni sikert? Egy oly mester alkalmazása tehetné ezt csak, melyről mindeddig szó sem volt ez intézetekbe, s milyennek hiányát érezni látszik az említett magas miniszteri rendelet, de milyent mégis nehezen fognak alkalmazni nálunk, mert hisz nincsen Poroszországban sem.

Egy mesterre volna ott szükség, ki széles lélektani, bölesészeti ismeretekkel bírván, nem kenyérkeresetre szolgáló tudományokat adna elő, hanem rendes napontai beszédeiben a növendékekre hatni igyekeznék s azok ösztöneit képezné elő a tudományok szolgáltatására, s míg egy részről kedvet, lelkesedést keltene a tudományok tanulmányozásához és terjesztéséhez, addig másrésztől áthidalná az élet és tudomány közti mélységet, mi által elérné azt, hogy a tanár nem gondolkodnék másképen a tanszéken, mint az életben, nem lenne alacsony indulatok s szenvedélyek rabja itt, míg az ész legfőbb hatalmáról tart szónoklatot amott. Nem tanítana ez bölesészetet s nem képezne bölesészt, hanem böleseségre oktatná a növendékeket, s böles, derék tudósokat képezne belőlök.

Hányszor van alkalmunk találkozni hetyke fiatal tanárokkal, kiknek fenhéjazó beszédmodora annyira sérti a jobbérzésűeket, s néhány év óta már-már alig találunk kivételt. Önkénytelen is az jut ilyenkor eszünkbe, hogy minek tanultak az ilyenek annyi sokat, ha az az egy hiányzik bennök, ami a böles férfiak tulajdona.

Tanárképezdénk csak úgy felelhetnek meg kitűzött céljuknak, ha ily mester alkalmaztatik bennök, kinek ne legyen semmi hivatalos befolyása az intézetre, hanem vezető barátja legyen a növendékeknek, kívül minden pillanatban beszélhessenek, s kinek tanácsát minden alkalommal kikérhessék. Egy szükséges elkerülhetlenül nála, a szellemi fölény és pedig nem csak

a tanulók, hanem maguk a tanárok fölött is, mert enélkül sem tanácsadásra sem annak elfogadására, szóval vezetésre egyáltalán nem gondolhatunk és épen oly neveléséges játékot üznénk, mint a legtöbb nevelőintézetben, hol a fiukat neveletlen ifjak vezetésére bizzák s meg vannak elégedve, ha nagyobb botrány nem történik.

A szellemi fölén. alatt nem csak az elmei képzettséget akarjuk érteni, hanem belé foglaljuk a szilárd erkölcsi érzelmet s a magasabb vallásos meggyőződést is, mert csak így lesz képes a növendéket kitűzött célja felé vezetni.

Ne mondja azt senki, hogy ekként barátokat képeznénk tanárjelölteinkből, mert az csak bók volna szerzeteink iránt, hogy az ő növendékeik bölesekké képeztetnek. De ellenkezőleg erkölestelen és vallástalan tanárookra sines szükségünk, mert ugyanis elvagyunk már bőven látva velök; ideje volna tehát, hogy a vallásos férfiak ohaját is tekintetbe vegyék s különösen a sok kath. gymnasiumnak ne neveljenek nihilista tanárfiakat.

Reméljük, hogy az újonnan alakult közoktatási tanács tekintetbe veendő Magyarország vallásos lelkű lakóinak jogos kívánalmait és oly javaslattal lépend a miniszterium elé, melyben nem fogjuk hasztalan keresni az erköles-vallásos képzés kiválói tényezőit.

Nem mondom én....

Nem mondom én: a boldogság
Agyrém, s csak eszményi dolog,
Melyért szívünk — e kis világ —
Oly hön hiában is dobog;
Nem mondom én: hogy életünk
Csak szenvedés s búval tele,
— Olyan fájó voln' e tudat,
Meg is örülhetnénk bele!

Vagy a miért a kék eget
Néha felhő borítja el,
Állítsuk, hogy szép tiszta nap
Ne is tudjon derülni fel?
Az élet is tanítja, hogy
Borúban rejlik a derű,
S oly balsam ez, melytől nekünk
Édes leend a keserű.

És ha nem volna boldogság,
Mit érne akkor a remény?
A sors csapásai között
Ez a legbiztosabb vevény,
Melyet az ég azért adott,
Hogy majd mikor derül reánk,
Követelni jogunk legyen
A bért, amiért fáradságunk.

Igaz, a sors kemény vitéz,
Tréfálni nem is tud talán,
Sokak előtt legtöbbször
Egy nagy megfőzhetlen talány;

De bevégezett munka után
Lesz csak édes a nyugalom,
S a harcban nyert győzelmi bér
Beesés mindenkinek nagyon.

Bú, szenvedés jön hát reám?
Azzal vigasztalom magam,
Hogy a rózsát nem dobják el,
Pedig szürő tövise van.
S midőn a sors csapásitól
Szívem a legjobban sajog,
Akkor tudom, előbb-utóbb
Nekem is csak derülni fog.

Hajnal József.

Hebehurgya házasság.

Beszély.

(Folytatás.)

Hogy mit mond Czenczi kisasszony a tisztességes ajánlathoz, azt megtudjuk azonnal, ha elhagyjuk a fontolgtató öreg urakat s lemegyünk a veteményes kertbe, ahol is Jani ifiur már félórása teszi a szépet Czenczi kisasszonynak egy vadszőlő-lugas árnyában, senkitől nem látva s hallva, kivéve egy esomó szunyogot, mely szerelmes dongással veszi körül a turbékoló párt, s vónzalma maradandó nyomait hagyja hátra az érdekelt felek arczaian.

— Tudna-e kegyed szeretni engem Czenczi nagysám? kérdé epedő hangon Jani ifiur.

— Menjen, maga! Hogyis ne? válaszolt Czenczi nagysám naivan.

— Lássá, én házasodni akarok. Már van hivatalom is. Eltarthatnék egy feleséget.

— Az ám; hát a vastag majorosné körül ki forgóldott a minap? Tudom én azt.

— Én nem! szabadkozzék Jani urfi. Otthon sem voltam. Birkákat usztattam a tanyán.

— Ne mondja.

Jani ifiur kész volt esküvel bizonyítani, hogy ő ártatlan birkákat usztatott akkor, midőn jó hirneve ily kétségbe vonatott. Nem is ismeri a vastag majorosné.

— Hiába mondja maga nekem azt. Azután az utolsó gyűlésen a székvárosban reggelig tánczolt.

— Meg kellett tennem, Czenczi nagysám, akkor választottak meg.

— Meg azután — kártyázott is.

— Egy kicsit.

— Tudok én mindent jól.

— Ha tudja hibáimat, melyek a házas életben megszűnnek, ismerje el erényeimet is, szóljt Jani ifiur szokatlan melegséggel. Lássá, én kegyedet szeretem. Ha eljő hozzám, elveszem feleségül. Igérem, hogy boldoggá teszem.

— Igazán?

— Már hogy kérdhet tőlem ilyent. Hiszen ha nem szeretném, nem igérném ezt. Azután, lássa, már régóta érzem én, hogy Czenczi nagysámon kívül más nem lehet az én feleségem.

— Oh, azt maga csak úgy mondja.

— De elhíheti nekem. Tudja, ki van ottbenn édes apjánál? Bálnássy szolgabíró. . .

— Ah, az a vörös orru!

— Azután az árendás Barmosról, akik. . .

— Az a gólyaláb, — mit akarnak ott?

— Czenczi nagysám nagyon kegyetlen a férfiak iránt. Azok a jó urak most megkérlik kezét számomra.

— Kosarat adok.

— Ah, azt nem fogja tenni. Elhíheti nekem, senki sem fogja úgy szeretni, mint én.

A lugas háta mögött zajos beszélgetés hallatszott. Az öreg urak voltak, ha szabad őket e czimmel illetni. Czenczi kisasszony válasz nélkül felszökött helyéből és atyja elé sietett. Jani ifiur csöndes léptekkel követé őt.

— Nos, mit végezett az alsó tábla? kezdé jovialis modorában a szolgabíró ur, mosolygó tekintetét a fiatal ember arczára vetvén.

— Várom a határozatot.

— No, kis menyasszony! Szólt Barnus ur tréfásan, adtál-e választ? tőled függ. Akarsz-e házat eszerélni.

Czenczi kisasszonyban volt annyi szemérmesség, hogy az egyenes támadás elől megugrott. Mint a kilőtt nyíl végig futott a kerten s eltűnt. Barnus ur sokat jelentőleg veregeté meg Jani ifiur vállait.

— Jól van minden. Nem sokára fiamuramnak nevezem öcsémet. Már hiszen, ha másképp nem lehet, hát legyen így!

Midőn késő este a kérők haza felé hajtanak, Jani ifiurral madarat lehet fogatni, oly jó kedve volt. A kézfogó napja, a szövetség határideje ki volt tűzve. Eddigél minden szabályszerűen s rendesen történt. Hogy a jövőben miként fog menni a dolog, azzal nem törődött senki. A kérők eleget tettek feladatuknak; a többi már most az illetők dolga.

III.

Jani ifiur, nem különben Bálnássy Lőrincz szolgabíró ur s a barmosi árendás teljes elégteliséggel hagyták el Szilvafalvát. Minden megtörtént annak rendje s módja szerént. A vidéki bon ton szabályainak elég volt téve. A szolgabíró ur teleette magát gulyáshússal, az árendás ur becsipett a bakatortól, N. megyének nagyreményű aljegyzője pedig mint leendő vőlegény édes álmok ölében ringatózott. Czenczi kisasszony nem adott kosarat. Jani urfi kezdé érezni, hogy e boldogságot meg nem érdemelte.

Egy magyar író mondja valahol, hogy igaz ugyan, miszerént a házasságot Isten rendelte, de az is igaz, hogy a czeremoniákat az emberek gondolták hozzá. Mennyiben igaz ez, tapasztalhatta Jani ifiur csakhamar. Amint haza érkezett, első gondja volt a hivatalos lépéseket megtenni. Ilyen dologból nem tanácsos titkot csinálni; mert a világ rossz s ott is gyanít valamit, hol épen semmi sincs. Hogy azok a czeremoniák nem tréfadolgok s van valami jelentőségök, az onnét is kitetszik, mert midőn a rendes egyházi hirdetés után Jani urfi házassága nyilvános lőn, nem csak Barmos községe, de a környékbeli tónusadó világ is nem csekély mértékben nyilvánítá megütközését.

Jani urfi ezt úgy vette, mint az irigység műveletét. Az embereknek nincs más dolguk, mint másnak ügyeivel vesződni. Ez igen természetes. Jani urfi egy derék hajadon szívét nyerte meg. Ezt most irigylik. Igaz ugyan, hogy e derék hajadonon kevés irigyleni való van, hanem hát Jani urfi jól érezte magát ezen gondolatban. Eddigi hódításai mellett Czenczi kisasszony mint egyedül álló ritkaság szerepelt. Meg volt győződve, hogy kitünő szerencsét csinált. Mutatta is azt. A gonosz emberek azonban másképp gondolkoztak. Ezen gonoszok közé tartoztak Jani ifiur szülői is, különösen édes anyja.

Hanem a megyei aljegyző már teljesen kikerült az anyai gondoskodás szárnyai alól, s rosszul esett neki minden ellenvetés, mely ezen oldalról jött. Jónak látta teljesen függetleníteni magát az anyai tanács és áldás alól akkor, midőn elszánta magát, hogy tekintetes, nemes és a többi Borberek Barnus ur leányát nőül vegye. Atyja nem sokat törődött fia sorsával. Próbáljon meg mindent, ez volt elve. Ha beletörik a kése, ő lássa. Jani ifiur ugyan erősen meg volt győződve, hogy ez nem fog megtörténni, mindazonáltal bántotta azon körülmény, hogy még Czenczi kisasszonyról mindaddig, míg nem ismerte, csak jót hallott, most, hogy elveendő volt, a rossz szája világ minden gonoszát összefecseget róla.

Jani ifiurnak a gondviselés szép szőke haját adott ugyan, de e esábitó aranyhullámok igen kevés velőnek képezték köpenyét. Nem csodálhatjuk tehát, hogy a viszonyok illetén állásában komoly jellem szerepét vélte játszani, midőn a közvélemény eléje dobott keztyűjét egy rettenthetlen hős bátorságával elfogadá és esatát kezdte a sorssal.

Roszul esik kimondanunk, de még sem tagadhatjuk, hogy Jani ifiurat néminémüképen az ostobaság bátorsága, merészsége jellemzé. Olyanféle, minő a dongó legyet bántja, ha tüzet lát. Mikor már szárnyait megégette volt, újra kedve kerekedik neki menni a lángnak. Azt Jani urfi nem tudta, hogy ahol meleg van, tűz is van; a tüznél pedig megpörköli magát az ember. Ezen logikára magas aljegyzői hivatalának tudata sem tanította meg.

De mivel a világ folyásában megtanultuk ismerni azt az igazságot, hogy minden embernek, bármily tökélfkő legyen is, vagyon egy jó szelleme, ki, bár nem érdemli meg pártfogoltja a vele elvesztegetett törődést, megszállja szívét, agyát, szóval minden, sorsára beható organumait, hogy jó utra vezesse: úgy Jani ifiur is örvendezett egy eféle láthatlan jó léleknek, kire tán egyszer hallgatott életében azért, hogy azután sugalmait ne kövesse.

Jani ifiur ezen jó szellemtől vezéreltetve elméne a — paphoz, Barmos községének lelkészéhez, kiről csak annyit tudott, hogy ő keresztelte meg. Tehát ismerheti őt azon időtől fogva, hogy tejet szopott, egész azon időig, hogy aljegyző lett a megyénél, s bajusza nőtt.

A tisztelendő ur öreg ember volt s jobban ismerte a világot, mint száz tudós, aki könyvekből okoskodik. Nem volt semmiféle tudományos akadémiája tagja; épen azért egyszerűen s józanul gondolkozott. Nem volt

előtte titok a szív világa, mert gyógyász szerepét viselte a lélek betegségeiben. Diploma nélkül bölesész és doktor volt; nem bírta a ezimet; meglegedett a tudományával. Nála elviselt, megtört testben ép egészséges velő lakott. Romlatlan, tiszta nedv az ősi fában. Hivatala nem csak, jelleme hozta magával, hogy mindig igazat mondjon.

Ezen jó öreghez állított be egy szép napon Jani ifiúr, miután már erőteljes lépései a boldogság utjain port hagytak maguk után.

— Házasodni akarok! mondá Jani urfi a hosszas előzmények után.

— Úgy hallom, fiam uram! válaszolt a pap.

— Tekintetes, nemes Borbereký Czenczi kisasszonyt akarom elvenni.

— Azt is tudom.

— Hát mit mond hozzá tisztelendő ur?

— Mit mondok?

— Azt szeretném tudni.

— Hát azt mondom, hogy hebehurgya házasság.

— Ezt nem értem; mi az?

— Megmondtam mindent. Hebehurgya házasság.

— Már mint hogy hamar történik?

— Nem hamar, hanem meggondolatlanul.

— Én meggondoltam jól, mit teszek.

— Mit gondolt meg, fiam uram?

— Hát! Először is jó gazdasszonyt akarok. Mát-kám az. Olyant akarok, aki szeret. Mát-kám szeret. Olyant akarok, aki hű lesz hozzám. Mát-kám az lesz. Olyant akarok, aki igazán feleségnek való. Czenczi kisasszony arra való.

— Majd meglátjuk, szólta a pap hideg mosolylyal. Jó gazdasszony? Ez nem elég. Szereti-e fiam uramat? Nem elég. Hű lesz-e? Lesz-e? Feleségnek való? Minden asszony arra való. Tudja-e fiam uram, mi a családi boldogságnak alapja? Lássá, nem tudja. Megmondom. Az egyetértés. Egyetértés mindenben, de kiváltképen a legfőbbben. A vallásban. Jegyese nem azon vallásu. Más nyájból való.

— Hát nem lehetnék én vele azért boldog?

— Kérdés! Százszor mondom, hogy nem, és egyszer, hogy igen. Ninesen áldás azon házasságon, melyben a hitvestársak nem egy egyház hivei. Tapasztalásból mondom. Van egy mindenható nemes érzés, melyet elfojtani hasztalan törekvés. Ez felküzdi magát mindenütt, mindenkor, s hol áldást, békeséget kellene szülnie, bánatot s keserűséget hoz létre. A hol a szívetket nem a vallás kapása fűzi össze, állandó, tartós boldogságról szó sem lehet. Fiam uram lehet háza körében jó módu, neje hű lesz hozzá, — és még sem lesz boldog.

— De hát miért?

— Megmondtam. Két szív nem forrhat össze egészen, úgy hogy egy test s lélek legyen, ha a legfontosabb kérdésben szétváltnak. Két eset forog föm, mindkét esetben boldogtalan lesz. Vagy szeretni s védeni fogja vallását, melyben született, neveltetett s felnőtt, a melynek igazságait kell hogy ismerje; vagy elhidegül iránta. Ha az elsőt teszi: ellent kell mondania nejének; ha a másikat: jellemét, hitét tagadja meg. Választhat.

— De én azért, hogy feleségem más vallásu, békében éltetek vele. Én megmaradok a magamé mellett, ő az övé mellett. Rendben van minden.

— Mindenki így gondolkozik. — szólta a pap komolyan. De az élet mást mutat. Egyik a másik lelki rovására él. Egyik szentnek tartja azt, amit a másik kinevet, — és viszont. És ha Isten megáldja e szövetséget, mi lesz akkor?

Jani ifiurnak e néhány szó nagy bökkenőre adott okot. Eleinte tünődött, hogy mit mondjon, hanem azután csak előállott.

— Minden vallásban lehet az ember becsületes?

— Vagy úgy. Az már más. Vallásban is lehet alkudni, mint a repezénél, kukoriczánál. A vallás tehát olyan, mint az öltözet. Lehet változtatni. Igaz lehet az, ami valóban igaz; s viszont annak ellentéte. No, én nem így gondolkozom, és — hálát adok érte Istennek. Ha fiam uram becsületes ember tud lenni vallás nélkül, ám próbálja meg. Én ugyan nem fogok áldást mondani oly szövetségre, a melyben mindegy, akármit hisz az ember, — csak becsületes ember legyen.

— Miért nem lenne ez elég?

— Mert a mai becsületesség ott végződik, ha az embernek nincs baja a világi törvénytöréssel. Oh nagyon sok ily becsületes házasságtörő, parázna kicsapongó, iszákos, kártyás, káromkodó, devernáló, pazarló, erőszakoskodó ember van a világon. Ezek mind becsületes emberek. Soha sem voltak becsukva. Megfizették az adót, tehát becsületes emberek. A gazember a mai világban csak a csaló- s rablónál kezdődik. Előttük csupa becsületes emberek vannak. Nagyon finom szó ez a becsület.

A pap tűzbe jött az utóbbi szavak alatt. Jani ifiurat pedig annyira meghatották a pap szavai, hogy kezdett fölöttük nehezteni. Meg is bánta, hogy ide jött. Már most volt annyi esze, hogy belássa, miszerint maga előtt az utat elzárta.

— Ha már így van a dolog, szólta végtére, — akkor én nagyon sajnálom, de bucsút veszek tisztelendő urtól. Határozatomtól el nem állok. Elveszem Czenczi kisasszonyt feleségül.

— Arról én nem tehetek.

— Nem hiszem, hogy megbánjam valaha.

— De én hiszem, válaszolt a pap erős hangon.

— No, akkor sem leszek többé terhére, szólta Jani urfi haragosan.

— Dehogy nem. Megérem én a napot, hogy igazat fog adni szavaimnak fiam uram! Hanem kérdés, hogy lehet-e már akkor a dolgon segíteni. Ha már erővel kiakarja törni a nyakát, ám tegye, de ne kívánja, hogy én segítsem hozzá. Az én hivatalom majd ott kezdődik, ha már lebukott az örvénybe. Isten megáldja fiam uram!

Jani urfi szótlan, némán kotródott el a pap lakából. Kezdett tünődni a pap szavain. Volt is miért. A barmosi pap ismeretes volt arról, hogy nem szokott tréfálni. Töprekedéseit azonban nem mondta el senkinek. Csak egyszer mondta el, közvetlen a menyekző előtt, s pedig egyenesen tekintetes Borbereký Barnus jövendő ipának kedélyes poharazgatás közben. A derék

ur az első pillanatra megdöbbsent a hallottak fölött, hanem azután komoly apprehensióval mondá:

— Az a pap számár. Mit tudhat az a házasságról.
(Folytatása következik.)

T Á R C Z A.

Rákos hajdan és most.

Rákos, bolyongék partjaidon s vized
Hullámit ittam, s keblem emelkedett.
Köny forrt szememben, s érzeményim
Szívem alatt tüzesedve vívtak.

Kölcsey.

Igy énekelt a költő, s nekünk jól esik a költővel visszaemlékezni e nevezetes történeti hely multjára s még inkább foglalkozni jelenével, mely arra nem egészen méltatlan.

Már Kisfaludy Károly is hivatkozott a vitéz urakra, kik itt hajdan összegyűltek s tanácskoztak; aztán, ha csatára trombitáltak, mint a sasok, vinni szálltak. E néhány szóban elmondta Rákos történetét s jellemezte jobban a legjelesebb történetírónál. Itt fegyveres kézzel tartattak az országgyűlések, s a fegyveres előkészületek alkalmasak voltak arra, hogy az ország törvényhozói, ha szükség volt, innen egyenest harczterre menjenek. A mohácsi ütközet ennek is véget vetett, és Rákos teljesen elvesztette jelentőségét, s csak a költők és írók emlékeztében élt egykori dicső neve.

Hosszu időn át alig lehetett itt magyart látni s a Budapestről kijárók bizony nem igen beszélték nyelvünket, s a magyar szó oly ritka volt itt, mint a fehér holló.

Szerencsésb időknek kellett bekövetkezni, hogy ez valamennyire megváltozzék, s remény kecssegtessen minket még kedvezőbb jövő iránt. Országgyűlést tartani többé itt nem fognak ugyan; de a löversenyek, melyek itt tavasszal-őszszel lefolynak, világra szólnak, s amennyiben főtényezői magyarok, tehát már egymagukban is csökkentik ama kínos benyomást, melyet Kisfaludy hazafiasan aggódó költeménye beinünk előidézni szokott.

A löversenyek azonban nem állanak egyedül erre nézve. A Budapestről kijárók most már nagyjából nem csak értik nyelvünket, de sőt magyarul beszélnek is, és a Rákos-község, a Rákos-patak szomszédságában egy község kezd alakulni, mely kizárólag csak magyarokból álland.

Rákos!

Eszünkbe jut Tocqueville, ki az amerikai városok alakulását oly megragadólag, annyi felemeléssel írja le. Oh, igen! A Rákosnak is megvan már a maga temploma. Olyan amilyen.

Az Isten háza itt is imát fakaszt ki keblünkéből.

Itt egy kis kerítés, amott egy zöld lugas, majd tovább kukoricaföld szépen bekerítve; még odább már árnyat vető lombos fák, végre barátságos nyaraló, mely fehérre meszelt falaival oly hivogatólag kandikál ki a zöldből és mosolylyal üdvözöl.

Rákos jelenleg már valódi község, melynek, mint említők, már megvan a maga temploma, legalább templom helye, községi iskolája, bírása, elöljárói lak, stb. stb., közttere, sajátlag központja, e körül néhány utcája, vonzó kies környéke, gyönyörű kilátása.

A kerepesi uton kifelé haladva, jobb felől magunk előtt, látjuk a nagy temetőt iszonyu népességével, sok keresztjével,

töméttelen szobraival, emléklapjaival. Eközben a »Szász-ház« mellett is elmentünk s utunk a kőbányai határ mellett is elvezet.

Ime végre a határkö, mely az ország fővárosát a reményre jogosító nagy multu, jelenben azonban még támogatásra és jövőre szorult szegény Rákostól elválasztja.

Még mindig az országuton robog kocsink. Mire azonban az első tehenészetet is elértük, már befelé kell kanyarodnunk s a mezőn torony irányában haladnunk.

Reggel van s a harang csengő szózatja reszketteti meg a léget, szíveinkig hatolva. Oly tiszta az égboltozat, oly könnyű, szívvidító a lélegzés és szemünk előtt a legszebb látványok egyike tárul fel. Mosolygó, síkföldi mezők vonulnak hosszú egymásutánban, zománccos élénk színezetökkel egymást fölülmulni igyekezték, míglen a budai hegyek kéklő láncolata az egészet bezárja, szép öszhangzatban fejezve be a képet, melyet egyik oldalról a magyar főváros szegélyez.

De mily csekély innen nézve a Gellért-hegy, s mennyire megszűnik a magasság, melyben a várat s különösen a királyi kastélyt magunk előtt képzeljük, s mily katlan az, melyben az egyenes utcájú Pest fekszik.

A harang csengő szava azonban még folyvást hangzik, és azért szanaszét tekintünk, nézve, honnan? mert templomot, vagy templomhoz hasonló építményt itt ez idő szerént még hiában keresnénk. Hamar feleletben részesülünk!

Mert ime szomszédságunkban egy haranglábra emlékeztető alkotmány ötlök szemünkbe. Tetőzete harangot rejt, takar, s innen a kedves, intó hang, mely felénk hatol. Mellette egy feszület áll. Itt fog emelkedni majdan, s meglehet, már egypár év múlva az Isten háza áhitatra ébresztőleg s ide intve a hívek buzgó seregét, mely növekszik és gyarapodik folyvást.

Tanuskodnak erről a házak és nyaralók, melyek a kis község alapítása óta, habár lassacska a kedvezőtlen viszonyok miatt, de azért mégis csak szaporodnak.

Tekintsünk körül!

Rákost, ha nem csalódunk, 1870-ben osztották telkekre, ezeket jutányosan adván. Akkor sok vevő akadt, kik kapva az alkalmon, örömet tettek olyasmire szert, mi idővel kényelmet ígérő menedékhelylyé fejlődni szolgált kilátással. Nem egy a vásárlók közül, látva a dolgok fordultát, 1873-ban tuladott a telken, vagy egyszerűleg bekerített és nem törődik többé vele; míg mások veteményesül vagy kaszálóul használják itteni kis birtokocskájukat. Nem hiányoztak azonban olyanok sem, kik építkeztek vagy kerteket varázsoltak a talajra. Ezek buzgalma következtében gyarapodik a község, nő a lakosok száma.

De ime a legközelebbi mezei lak tornyán nemzetiszínű zászló leng »vendégies hívójelül« vagy legalább is jelül annak, hogy a kastély ura honn van?

Itt ugyszólván pusztaságban vagyunk még, tehát tekintsünk be, kidobni talán csak nem fognak!

Várákosunkban nem csalódtunk, mert a kapu tárva nyitva, s egy barátságos, egyszerű kis kertbe jutottunk, mely a mezei lak mögött terül el. Csinos kis verandát látunk magunk előtt, majd távolabb egy kerek kút, egy fehérre meszelt hinta, e mellett egy tekepálya, ennek végén kocsiszín s körüle istálló, baromfiudvar, kutyaöl és galambdúc veszik igénybe figyelmünket. Itt elül azonkívül még egy filegóriát pillantunk meg a házra támaszkodva, s ezzel szemben ismét egy kis lugast, mely kényelmes paddal kedveskedik. Az épületből kimagasló toronyszerű gloriette könnyen hozzáférhető; kicsinyben is minden kényelemre, csinra mutat itt, s még a kert szeszélyes ültetvényeiben, a minden megválasztás nélkül ültetett fák kedves zavarában is

öszhangzatot találunk. A szomszéd telekről ide rugó szin hátát művészi kéz olynemű képpé varázsolta, mely egy terrászt tüntet elő érdekes kiegészítője gyanánt a szemben levő verandának, melyben egy terített asztal foglal helyet. Egy keletiesen tarkálló, bíbor rojtokkal ellátott napernyő áll kifeszítve a veranda előtti gyepen. Alatta egy piciny gyermek alszik hűves árnyékban, boldog ártatlanságában angyalokról álmadozva.

Ime a kép, melyet a mezei nyári lak nyújt. A lak azonban nem élettelen. Nem csalódtunk! Művész lakja:

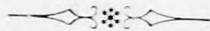
Lehmann Mór, a nemzeti színház ügyes és finom tapintatu festője, ki valódi magyar vendégszeretettel fogadja a vándort és vendégeit. Ő adta át e helyet a műveltségnek, az ő gyors és mindent értékesíteni tudó kezének sikerült e kis telepet alig egy pár év alatt Rákos-község legszebb nyaralói egyikévé és kényelmes lakhelyülé átalakítani. Ide rándul ki dolgai végeztével esténként s élvezi a nyarat s alkotását Lehmann mester.

A szomszédságban még egy más nyári lak, valamennyinél nagyobb és szebb, vonja magára figyelmünket. Ez a Szigligeti Ede villája. Megfelel e névnek. Szép rácszat választja el az uttól, mely közvetlenül az országútra visz. Gyepkörönd, kocsiuttól környezve, terül el a lak előtt, melynek előrése virágházhoz hasonlít s valódi üvegház, de nem növények, hanem emberek számára. A nagytermékenységű szinműirő itt ápolja muzsáját szerettei körében és Flóra gyermekeinek is kedvez, azokat is kiváló gondban részesíti. Így mozdítja elő Szigligetink a művelődés ügyét.

S elszórva szanaszét sok apró házikó, nyaraló buvik ki a földből évenként és siettetti a község alakulását. Kies sétányok, kirándulási helyek, ligetek már itt is társaságokat egyesítenek és az országutat több fogadó szegélyezi.

Az alapmegvan tehát, s ennél fogva biztos a reményünk, hogy rövid időn Rákos kinövi magát, s »szép híre«, melynek letuntét a költő annyira szívére vette, ismét felvirul és folyton gyarapodni és izmosodni meg nem szűnik.

Koródi Kálmán.

Levelek egy csüggedőhöz.

V.

Nem tudtam elgondolni, mi lehetett az oka, hogy a felpanaszolt büskomolyság vagy, mint kegyed magát kifejezte, »életuntság« után hogyan ébredhetett föl oly gyorsan ismét a régi életkedv keblében.

»Miként a nehéz börtönre s bilincsekre kárhoztatott rabnak — mondja kegyed — csak e pár rövidke szó kívántatik: »szabad vagy«, s tartós nyögése az elragadó öröm kitörő kiáltásává változik: ugy könnyebbült szívem, midőn vigasztaló sorait olvasva s jóakaró utmutatása szerint eselekedve kiragadtam magam szenvedélyem börtönéből s ábrándos képzeletem lenyűgöző bilincseiből. Lelkiismeretem gondos megvizsgálása s egy általános vallomás által, melylyel lelkem terheit Isten ítélőszéke előtt leraktam, ugy érzem most magam, mint a vidáman növekedő esemete, melynek, miután vadhajtsáit s fejlődését gátló gyökérfergeit eltávolítják, ismét szabadabban élvezi a nap sugarait s az enyhe hajnali szellő hatását. Nem lesz ezután oka, hogy bennem régi vallásos keblü, nemesre törekvő tanítványát föl ne ismerje. Ime, ez magyarázza meg a gyorsan bekövetkezett életkedvet s a gyermeki ártatlan vidámságot.«

Köszönöm, hogy lelkemet ily kellemes hírrel lepte meg. Vajha minden magára hagyott s az életet kedvetlenül viselő szív követné kegyed vasakarátát, melylyel szebb inkább még

legkedvesebb szenvedélyét is szétzuzni, hogy változékony élve helyett állandó s biztos lelki békét találjon.

Figyelmeztetem azonban kegyedet, hogy még nincs minden elérve, még nincsen a célnál, csupán az eszköz, a mód s az út van feltalálva, melyen minden halandónak járnia kellene. Ez ut pedig »meredek és szűk«, tehát nem kényelmes; s pedig a világ, főleg napjainkban, nagyon szereti a kényelmet, ugy a családi életben, mint vallásos kötelemnek teljesítésében.

Minél inkább megszokja az ember a kényelmet, annál érzékenyebben veszi a szenvedést. A kényelemből fejkli a fényűzés, melyet a kevélység, a tetszvágy sürgetnek. Aki aztán megszokta a pompát, fényűzést, fájdalomra esik a nélkülözés, miként nagy fényesség után kellemetlen a szemekre a nagy sötétség.

Ez az ut tehát, melyet az emberiség nagy többsége gondatlanul követ, tágas ugyan és a testre bizonyos ideig s az élet bizonyos távoláig kényelmes ugyan, de előbb-utóbb fájdalomba vezet.

Míg a nélkülözések utja, a tevékeny fáradalokkal, önmegtágadással és küzdelmekkel elárasztott szűk ösvény, melyet az evangélium ajánl, szűk és kényelmetlen ugyan, de biztos boldogságba vezet.

Midőn tehát vidám életkedvvel áll ismét valódi életezeljének s e célhoz vezető nagy utnak kezdetén, mely kétfelé ágazik: óvatos legyen, nehogy a biztosabbnak vélt tágasabb utat választva, ismét eltévedjen s panaszkodva az élet csalódásai miatt újra csüggedzen, vagy, mint sok szerencsétlennel történik, életutja közepén kétségbeessék.

Ennyit akartam általában megjegyezni vidáman irt soraira; élettervére nézve pedig, melylyel már a multkor titkolózt, minthogy még most sem tudom, mi tulajdonképeni szándéka, nem válaszolhatok.

Kegyed csak ennyit mond: »Elhagyom a világot s mégis a világban akarok maradni, hogy a magam és az emberiség boldogságát, mint ön, előmozdithassam. A családi életől, melyben boldog lehettem vala, de a melyre már semmi kedvet sem találok, lemondok.«

E szavaira, melyek őszinte komolysággal hangzanak, mint-hogy sokkal fontosabb s életbevágóbb tartalommal bírnak, sem-hogy azonnal minden körütekintés nélkül felelhetnék rájok, csak következő levemben ígérek választ.

Előre is elvárom kegyed bizalmától, hogy valamint szomorú panaszkodásánál, ugy a tervbe vett pályaválasztásánál részletesen is kifejti szándékát.

Meg lehet győződve, hogy érdekllek óhajtom boldogságát s hogy nem csupán személyes rokonszenvből, nem csupán szülői iránti halás kegyeletből, hanem főleg hivatásomból kifolyó buzgó lelkesedésemből is óhajtom, hogy minden panasz nélkül boldog legyen; nem csupán e földön, hol a változékony-ság zavarja a boldogságot, hanem a siron tul, az örökkévalóságban is, hol többé semmi, tehát a boldogság sem változik.

A távolság, mely közöttünk van, nem engedi, hogy közeli figyelemmel kísérjem lépteit, de gondolatban kísérni, imáimmal erősíteni, jóakaratu tanácsaimmal figyelmeztetni fogom.

A többire nézve pedig Istenre és lelkiismeretére bízom kegyedet, hogy megemlékezzék szavaimra, nekem tett ígéretére, melynél fogva utbaigazításomat ellenkezés nélkül fogja követni s erős akarattal keresztülvinni.

Igéri-e, hogy így leend?

Elvárom feleletét s szándékolt tervének részletesebb kifejtését...

Beregi Sándor.

RÖVID HIREK.

— Ő Felsége a király születésnapját f. hó 18-án Laxenburgban üli meg; s e napra a néhai Ferdinánd királyért viselt udvari gyász is letétezik.

— Ő Felsége a királyné Sassetot-le-Mauconduit kastélyából, hol lakik, napoukint átmevgy Petites-Dalles kis tengerparti gyönyörű fekvésű faluba, melynek tengeri fürdőjét használja. Kiséretében van azon angol uszómester is, ki tavaly is szolgálatában állott Whigt szigeten ő Felségének, ki kitünően uszik. A királyné és környező udvarhölgyei öltözéke egyszerű. A kis falu utcáján gyalog mennek keresztül, követve egy abyssinai néger által, ki a királyné kedvenc ebét vezeti. A falu végső házánál rendszeren megállapodik ő Felsége s itt egy csésze tejet iszik savóval. Napjában több órán át a környéken lovagol.

— Haynald Lajos, kalocsai érsek ő Exeja Bács mezővárosban nagyszerű leánytanodát épített, mely az iskolánéknak vezetése alatt fog állani. A díszes épület nem sokára kész lesz, korszerű tanszerekkel fog elláttatni s a jövő évi májusban megnyitvatni.

— Samassa József egri érsek ő Exeja a sajjöszögédi r. kath. iskolaház kibővítésére 170; a csépanyi fiókegyház helyreállítására 100; a kis-várdai tűzoltóegyletnek szerek beszerzésére 50 frtot adományozott.

— Ranolder János, veszprémi püspök ő Exeja igen érdekes ajándékot kapott közelebb ő Felsége a királynétól, kinek — mint tudjuk — a veszprémi püspök kancellárja. Az ajándékot azon drága öltöny képezi, melyet ő Felsége a királyné viselt megkoronáztatásakor. A püspök ő nmlsga csak ritka alkalmakkor használandó igen díszes egyházi ruhákat készített abból a veszprémi székesegyház számára.

— Strosmayer, diakovári püspök, jövő hó 8-án nagy fénynyel szándékozik megünnepelni székfoglalásának 25-ik évfordulóját.

— Boltizár József esztergomi prépost és kanonok urnak, mint a bibornok-herceg-primás ő Eminentiaja leendő segédpüspökének s nagyszombati helynökének püspöki processusa f. hó 7-én ment végbe Esztergomban. Megemlítésre méltó, hogy hasonló ünnepélyes processus informationis a mohácsi vész óta nem történt hazánkban. A jelen processusnál nsgs Blümelhuber F. és Markus Gy. esztergomi kanonokok, szerepeltek mint tanuk. Az új püspökről adott informatio s a szokásos tanukihallgatások után Jacobini bécsi nuncius ő exeja és kísérete a házi kápolnába ment, hol az új püspök kezébe letevé a hitvallást. A másnap tartott diszebédén ő Eminentiaja az első toasztot ő Szentségére a római pápára mondotta; a nuncius pedig Magyarország apostoli királyára s azután biboros áldornagyára emelte poharát. — E hó 15-én Jacobini ő exeja Győrbe utazott.

— Dr. Dulánszky Nándor, székesfehérvári püspöknek külön miniszteri kiküldött fogja átadni a püspökséget.

— Hidas Kornél, tisz. kanonok s a nagyszombati érseki nevelde és főgymnasium igazgatója, ő felsége által osztálytanácsossá neveztetett ki a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz.

— Sina Simon báró, magyarországi s ausztriai nagybirtokos, ki országszerte jótékony és hazafias adományairól ismeretes, jelenleg halálosan beteg a Bécs melletti Rappoltkirchenben; nagyfoku vizibetegségben szenved.

— Prámer Alajos, tolelvai lelkész s kerületi alesperes, ő felsége által zempléni főesperessé neveztetett ki.

— Lettinger Kelemen, szentferenczi áldozár s kanizsai házfőnök, az e hó 5-én tartott varasdi egyetemes gyűlésen tartományi főnökké választatott.

— Körmeny Károly, nem rég kinevezett ábrányi plebános az egri főegyházmegyében, saját kérelmére fölmentetvén az érsek ő Exeja által az alsó-ábrányi plebániától, az emódi plebániára helyeztetett vissza.

— Érdekes találkozó volt kitüzve e hó 4-ére reggeli 9 órára a Hungaria kávéházában. Itt kellett ugyanis kölesönösen tett ígéret szerint találkozni azoknak, kik 1858-ban hagyták oda a bécsi Pazmaneumot, mint pályavégzett theologusok. Bécsben még 17-en voltak; azóta négy meghalt; találkozó dók voltak pedig: Hengge Alajos, Miksó István, Kompanek József, Leitman Antal, Liszek Rezső, Népessy Károly, Kalocsay József, Kuthy Márton, Kostialik István lelkészek; Berényi (Hendlein) Dániel, Petrovich Ferencz, Wolfinau József, gymn. tanárok, Posilovics György zágrábi egyetemi tanár; mindnyájan azonban nem jöttek össze; hárman kimentették elmaradásukat, egy pedig nem válaszolt a hozzá intézett levelekre. Az összejöttek újból megígérték egymásnak, hogy 8 év múlva — mint 25 éves áldozárok — ismét találkozni fognak.

— Borzasztó gyilkosság történt a fővárosban a belváros közepén világos nappal aug. 11-én. A gyilkosság áldozata Erny György, milliomos, egy 74 éves öreg ember lón még szerdán esti 5—6 óra közt kigyóutezai házában, s a gyilkosság csak csütörtökön jutott köztudomásra, minden köreiben a fővárosnak nagy izgatottságot szülve. A rejtélyes orgyilkosság áldozata 14-én temettetett el. Alapos gyanu még senki ellen sem forog fenn. Azonban a meggyilkolt ház-mesterét még aznap le tartóztatták; később pedig befogtak egy orvosi diplomával bíró egyént, ki »nasivasi-doktor« néven ismeretes kártyajátékos; ő ugyanis adósa volt Ernynek s nem tudja igazolni holtartózkodását a gyilkosság elkövetése idején. A meggyilkolt rokonsága 1000 frtot tüzött ki jutalmul a gyilkos kézrekerítőjének. Az öreg Ernyről, kit gazdagságáról, uzsoráskodásáról s roppant fukarságáról mindenki ismert, ez alkalommal sok adomaszerű dolgot hoztak köztudomásra. Palotaszerű házaiba a vízvezeték nem vitette be, s ha interpellálták, ő, ki több milliónak volt ura, azt vetette ellen, hogy arra nincs elegendő költsége. Sokáig lakott, mint bérlő, messze a külvárosokban, s ha kérdezték, miért nem lakik saját háza valamelyikében, azt felelte, hogy oly drága lakás nem fizeti ki magát. Még azt is megtette, hogy többnapos száraz kifliket hordott kabátja zsebében s azokat aztán a vendéglőben suttyomban frisekkel cserélte ki; ha egy helyen rájöttek, ment máshova. Napjában ebédre 60 krnál s vacsorára 25 krnál többet ki nem adott, mert féladag étellel is megelégedett; minden krajczárt jegyzékbe irt, melyet kiadott vagy bevett; egy-egy kabátot képes volt 20 évig is hordani. Szóval fősvény, uzsorás s így senkitől sem kedvelt egyéniség volt.

— Ungvárt munkács-egyházmegyei papárva-leányok számára nevelő-intézet fog legközelebb megnyitvatni.

— Az ujvidéki iparegylet kiállítás rendezett Ujvidéken, mely f. hó 14-én nyitvatott meg.

— Halálozások. Barina Vendel, írői nevén Kuthen, tápió-györgyei plebános, e hó 3-án évekig tartott betegség után 40 éves korában elhunyt. Veszteség az egyháznak a derék pap, veszteség hazái irodalmunknak a lelkes költő és hazafi halála, kinek a Bach-korszakban egy hazafias költemény miatt befogatását rendelték el, s csak a vácsi püspök menthette meg a fogságtól. Az ő. v. f. n.! — Másik vesztesége is van a magyar kath. egyháznak s legközelebb a veszprémi egyházmegyének.

Pollák József veszprémi kanonok, ki általános tisztelt s közkedvességű férfi volt s mint karádi esperes nevezetett ki kanonokká, f. hó 14-én szelhudés folytán elhunyt. Az ö. v. f. n.!

— Elhunytak még a közelmúlt napokban: Szerelmey Miklós 48 49-iki honv. ezredes, f. hó 5-én. — Révész György, akadémiai festész s 48 49-iki honvédszázados e hó 10-én S. A. Uj helyen 55 éves korában. — Részely István, a tiszavidéki vasut titkára, e hó 11-én Budapesten. — Lasky Robert, fiatal közgazdasági író, 10-én élete 24-ik évében Budapesten. — Varga László tanár 29 éves korában Csurgón. — Paulay Györgyné, Paulay Ede, a nemz. színház tagjának édes anyja, 8-án Budapesten. — Bajnai Vojnics Lajos, m. kir. honv. ezredes, Pozsonyban 72 éves korában. — Reitter Gizella élete 17-ik évében Budapesten. — Erny György, budapesti háztulajdonos s milliomos, ki e hó 11-én orgyilkosságnak esett áldozatul. — Szontágh Tivadar, nógrádi földbirtokos, Balassa-Gyarmaton önkéze által.

— Ö Felsége a király születésnapján a brucki táborban fennálló lovaregylet lófuttatást rendez. — A czeroviczi egyetemhez nagyobb részét megtörténtek már a tanári ki nevezések. — Ischlben időz jelenleg Trefort, magyar közoktatásügyér is. — Lazanszky Prokop, fendális gróf, Manetinben elhunyt. — Néhai Ferdinánd király összes hagyatéka átíratott már ö Felsége nevére; az összes birtokok értéke 30 millió frt. — A bécsi cs. kir. keleti akadémia 3 magyar növendéke különösen kitüntette magát a zárvizsgálatok alkalmával. — Andrássy Gyula gróf már elutazott Bécsből Terbesre. — Don Alfonzo infans két hó múlva, mely idő alatt a Fiume melletti abbaziai kastélyban lakik, az ö Felsége által rendelkezésére bocsátott miramarei kastélyba fog költözni.

— Németországból szept. hóban nagy zarándoklat indul Lourdes-ba. — Andersen, a jeles dán meseköltő temetése, melyen a dán király is megjelent, igen nagy ünnepélyességgel ment véghez. — Belgrádban a Bécsből visszatérő fejedelem fényes fogadtatásban részesült. — Londonban új kath. casino alakult. — Dupanloup püspök rendeletet bocsátott ki a római liturgiának az orleansi egyházmegyében behozatala iránt. — A párisi nemzetközi földrajzi congressus-sal egybekapcsolt kiállításon a díjkiosztás e hó 9-kén történt meg; számos kitüntetést nyertek Magyarországról is ugy egyesek, mint intézetek. — Londonban már mintegy hat ezer frtot gyűjtöttek a budai árvizkárosultaknak. — Berlinben Miss Victoria kötéltáncosnő mult hétfőn a kötélről, melyen velocipédezett, leesett s mellére esve rövid idő múlva meghalt. — A swinemündei kikötőben vigyázatlanságból egymásba ütközött két nagy gőzös. Egyik megmenekült, a másik, 300 láb hosszú hajó, féloldalt dölve 8 perc alatt mint egy kő elmerült. Kétszáz ezer tallér érték veszett oda a hajóval, de a személyzetnek még jókor sikerült csolnakokra menekülnie.

IRODALOM.

— Megjelent és beküldetett hozzánk: »Egy bölcsészeti trilogia két tagjáról« (külön lenyomat a »Jelenkor«-ból) című bölcsészettudományi értekezés, melyet dr.

Waldfogl Károly, a pécsi kath. tanítóképezde igazgatótanára irt. Tárgya ez értekezésnek Plató »Sophistes« és »Politikos« című munkái; előnye, mely szakférfiak s általán a tudományos világnak eléggé ajánlhatja, hogy eredeti s önálló becsű dolgozat; célja: uttörőül szolgálni a sajátlagos magyar bölcsészettudomány kifejtésére, melyet csak görög minta után állit lehetségesnek a szerző, mint ezt már régebben Szontágh Gusztáv és Hetényi ohajtották. A díszes kiállítású füzet Lampel Robert bizományában kapható (Budapesten); ára 30 kr.

— Kölcsey összes műveinek kiadását terveli Vajda Viktor, ki nem rég irta meg s adta ki Kölcsey életrajzát is. Jelenleg Nagy-Károlyban a megyei levéltárban gyűjti össze mindama köriratokat és feliratokat, melyeket Kölcsey szerkesztett annak idején Szatmár megye részére s annak megbízásából.

MINDENFÉLE.

Az amerikai erdők pusztítása óriási léptekkel halad. Nem kevesebb mint 8.000.000 acres erdőt vágnak ki évenként, holott csak mintegy 10.000 acres ültetetik be újból. Chicago egymaga évenként 10.000 acresnyi erdőt vágott ki. Tizévnnyi időköz alatt 12.000.000 acres erdőt égettek le, csak hogy a talajt mielőbb használhassák.

Hirdetések.

Magyarhonban

legbővebben felszerelt gyári-raktár

Misemondó ruhák

és egyházi-szerekkel

római katolikus és görög rítusban.

Misemondó - ruhák,

Dalmatikák, pluvialék,

albák, rochette,

zászlók, lobogók stb.

Monstranzok, kelyhek,

ciboriumok, füstölők,

lámpák, gyertyatartók,

tüzaranyozott, chinaezüst-

és próba-ezüstből.

PONTIFICÁLÓ ESZKÖZÖK

leggazdagabb kiserelésig.

OBERBAUER ALAJOS,

váci-utca 15. szám, Budapesten.

(33-52.)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 11-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest. 1875. Nyomatott az »Athenaeum r. társ.« nyomdájában (Ferenziek tere Athenaeum-épület.)